

**МАРКИЗ ДЪО САД
ФАКСЕЛАНЖ ИЛИ
ЗАБЛУДИТЕ НА АМБИЦИЯТА**

Превод от френски: Катерина Дянкова, 1991

chitanka.info

Г-н и г-жа Факселанж, притежаващи рента от тридесет — тридесет и пет хиляди франка, обикновено живееха в Париж. Единствен плод от техния брак беше девойка, красива като самата богиня на младостта. Г-н Факселанж рано се оттегли от служба и оттогава се зае само с грижи по домакинството и възпитанието на своята дъщеря. Той беше доста благ човек, не особено интелигентен, но с чудесен характер. Жена му — почти на неговата възраст, т.е. на около четиридесет и пет — петдесет години, беше малко по-издигната духовно, но като цяло между двамата съпрузи имаше повече простодушие и добронамереност, отколкото хитрост и недоверие.

Г-ца Факселанж неотдавна беше навършила шестнадесет години. Тя притежаваше едно от онези романтични личица, всяка черта на които изразява някаква добродетел — много бяла кожа, красиви сини очи, малко големичка, но добре очертана уста, гъвкаво и кръшно телце и най-красивите коси на света. Духът ѝ беше нежен като характера. Неспособна да направи зло, тя дори не си представяше, че някой може да стори подобно нещо. С една дума, беше олицетворение на невинността и чистотата, разхубавени от ръцете на Грациите. Г-ца Факселанж беше образована. Не бяха пожалили нищо за нейното възпитание. Тя говореше доста добре английски и италиански, свиреше на много инструменти и рисуваше миниатюри с вкус. Като единствена дъщеря щеше да наследи някой ден цялото състояние на своето семейство и макар то да беше скромно, тя можеше да се надява на изгоден брак. От осемнадесет месеца само тази мисъл занимаваше нейните родители. Обаче сърцето на г-ца Факселанж не беше чакало разрешението на сътворителите на нейните дни, за да се осмели да се отдаде изцяло; вече цели три години тя не беше негова господарка. Г-н Гое, който по тази причина ходеше често у тях, беше скъпият обект на нежната девойка. Тя го обичаше много искрено и с деликатност, присъща на безценните чувства на зрялата възраст, така опорочени от нашата безпътност.

Г-н Гое несъмнено заслужаваше подобно щастие. Той беше двадесет и три годишен, с хубава фигура, с очарователно лице и изключително открит характер, създаден, за да подхожда на своята красива братовчедка. Беше драгунски офицер, но не особено богат и се нуждаеше от девойка с тлъста зестра, както и неговата братовчедка — от заможен мъж, защото, макар и наследница, богатството ѝ съвсем не

беше огромно, както вече казахме, и следователно, двамата виждаха добре, че техните намерения никога не ще се сбъднат и че огънят, който ги изгаряше, щеше да изтлее във въздишки.

Г-н Гое така и не осведоми родителите на г-ца Факселанж за чувствата, които питаеше към дъщеря им. Той очакваше отказ, а гордостта не му позволяваше да стигне дотам, че да го чуе. Факселанж, хиляди пъти по-стеснителна от него, също бе внимавала да не изтърве някоя дума. Така тази нежна и добродетелна връзка, подхранвана от най-топла обич, бе поддържана спокойно в сянката на мълчанието, а станеше ли нещо, двамата си бяха обещали да не отстъпват пред никакви молби и да принадлежат завинаги един на друг.

Дотук бяха стигнали нашите двама млади, когато един приятел на г-н Факселанж дойде да го помоли за разрешение да му представи един мъж, дошъл от провинцията, който наскоро му бил косвено препоръчан.

— Ненапрасно ви правя това предложение — каза г-н Белвал. — Мъжът, за когото ви говоря, има баснословни богатства във Франция и чудесни имоти в Америка. Единствената цел на неговото пътуване е да си потърси жена в Париж. Може би той ще я отведе в новия свят — ето единственото нещо, от което се боя, но ако оставим настрана това обстоятелство, при положение, че не ви плаши много, няма съмнение, че той е подходящ във всяко отношение за вашата дъщеря. На тридесет и две години е, лицето му не е приятно... има нещо мрачно в очите, но държанието му е благородно, а образованието — изключително добро.

— Доведете ни го — каза г-н Факселанж.

И като се обърна към своята съпруга, запитва:

— Какво ще кажете по въпроса, госпожо?

— Трябва да го видим — отговори тя. — Ако наистина е подходяща партия, ще му помогна на драго сърце, каквато и мъка да ми причини раздялата с моята дъщеря... Аз я обожавам, нейното отсъствие ще ме измъчва, но няма да се противопоставям на щастието ѝ.

Г-н Белвал, очарован от тези първи стъпки, определи деня с двамата съпрузи. Уговориха се следващия четвъртък барон дьо Франло да бъде представен в дома на г-ца Факселанж.

Г-н барон дьо Франло беше в Париж от един месец. Заемаше най-хубавия апартамент на хотел „Шартр“, притежаваше най-хубавия

екипаж, двама лакеи, камериер, много бижута, портфейл, натъпкан с чекове, и най-красивите дрехи на света. Той изобщо не познаваше г-н Белвал, но казваше, че познава един близък приятел на въпросния г-н Белвал. Приятелят вече осемнадесет месеца не беше в Париж и с нищо не можеше да бъде полезен на барона, който го беше потърсил в дома му; там му отговорили, че отсъства, но че г-н Белвал е негов близък приятел и ще направи добре, ако се обърне към него. Тогава баронът представил препоръчителните си писма на г-н Белвал, а той, за да направи услуга на един почтен мъж, не чакал да го молят, отворил ги и обградил барона с всички грижи, които този непознат щял да получи от неговия приятел, ако бил в Париж.

Белвал изобщо не познавал хората от провинцията, които препоръчвали барона. Той дори не бил чувал имената им от устата на своя приятел, но съвсем естествено, не можел да знае всичко, което знаел приятеля му. Така че нямало никаква пречка да не прояви нужното внимание към Франло. Той е приятел на моя приятел. Това не е ли предостатъчно основание за сърцето на почтения мъж, което го задължава да направи услуга?

Г-н Белвал, по молба на барон дьо Франло, го разведе на навсякъде: на разходки, на представление, при търговци, и вече почти не ги срещаша поотделно. Важно е да посочим тези подробности, за да обосновем вниманието на Белвал към Франло и причините, поради които той мислеше, че е отлична партия и трябва да го представи в дома на семейство Факселанж.

В деня на очакваното посещение г-жа Факселанж, без да предупреди дъщеря си, я премени с най-хубавите ѝ дрехи, препоръча ѝ да бъде много учтива и любезна с непознатия, когото ще види, и да покаже, без много да я молят, всичките си дарби, ако се наложи, защото той им е препоръчан лично и г-н Факселанж и те имат причини да го приемат добре.

Удари пет часът. Миг след това г-н Франло се появи, придружен от г-н Белвал. Дрехите му бяха от хубави по-хубави, говорът — от изискан по-изискан, държанието — от почтено най-почтено. Но както казахме, във физиономията на този човек имаше нещо особено, което веднага стряскаше и само с изключително изкусните маниери и променливото изражение той успяваше да прикрие този недостатък.

Започна разговор. Обсъждаха се различни теми и г-н Франло се произнасяше по всички като най-възпитан светски мъж... като изключително образован човек. Размишляваха върху науките — г-н Франло ги анализира до една. Дойде ред на изкуствата — Франло доказва, че ги познава и че няма изкуство, на което да не се е наслаждавал някога... В политиката — същата задълбоченост. Този мъж тълкуваше отношенията в целия свят и то безпристрастно, без да се надценява и говореше така скромно, сякаш молеше за снизхождение и предупреждаваше, че може и да греши, че съвсем не е сигурен в това, което се осмелява да изкаже. Заговориха за музика. Г-н Белвал помоли г-ца Факселанж да попее. Тя запя като се изчерви, а при втората ария Франло я помоли за разрешение да ѝ акомпанира на китарата, която видя на един фотьойл. Той свири на инструмента изключително грациозно и точно, като показва непринудено отгрупаните си със скъпоценни пръстени ръце. Г-ца Факселанж поде трета ария, съвсем модерна — г-н Франло ѝ акомпанираше на пианото с точността на изключителен маестро. Помолиха г-ца Факселанж да прочете няколко реда от Поуп на английски — Франло веднага завърза разговор на този език и доказва, че го владее отлично.

Така посещението завърши без баронът да изтърве нещо, което да покаже какво впечатление му е направила г-ца Факселанж, а бащата на тази млада особа, въодушевен от новия познат, не искаше да го пусне да си тръгне без г-н Франло да обещае лично да дойде на вечеря в дома му следващата неделя.

Не толкова прехласната и размишлявайки същата вечер за този човек, г-жа Факселанж се оказа на по-различно мнение от своя съпруг. По думите ѝ в него имало нещо толкова противно при пръв поглед, че ѝ се струвало, че ако дойде и поиска дъщеря ѝ, тя никога няма да му я даде без голяма мъка. Мъжът ѝ се пребори с това отвращение. Той казваше, че Франло бил очарователен човек, че не можел да бъде по-образован, нито пък да има по-хубаво поведение. Какво значение имало лицето? Трябва ли да се спираме на подобни неща при мъжа? Освен това, г-жа Факселанж няма от какво да се безпокои; тя би се засегнала, ако Франло не пожелае да се сроди с тях, но ако случайно пожелае, лудост би било да се изпусне такава партия. Можеше ли тяхната дъщеря някога да се надява на толкова много? Но доводите му не убеждаваха благоразумната майка. Тя изтъкваше, че лицето е

огледало на душата и че, ако душата на Франло съответствува на лицето му, няма съмнение, че той съвсем не е мъжът, който ще направи щастлива нейната скъпа дъщеря.

Денят на вечерята настъпи. Франло още по-издокаран, отколкото миналия път, още по-задълбочен и по-любезен, стана украсата и удоволствието на вечерта. След вечерята го включиха в игра с г-ца Факселанж, Белвал и един друг мъж от обществото. На Франло не му вървеше, но той търпеше с удивително благородство; загуби всичко, което можеше да се загуби, но пък често това е начин да се покажеш любезен в обществото, а нашият човек го знаеше добре. Дойде ред за малко музика и г-н Франло посвири на три-четири инструмента. Денят завърши с „Французите“; там баронът помогна пред всички на г-ца Факселанж и се разделиха.

Така измина цял месец, без да се чуе дума за някакво предложение. Всеки се пазеше. Семейство Факселанж не искаха да му се хвърлят на шията, а Франло, който от своя страна силно желаше да успее, се страхуваше да не провали всичко от много бързана.

Най-сетне г-н Белвал дойде с поръчение да преговаря и, както си му е редът, той заяви открито на г-н и г-жа Факселанж, че г-н барон дьо Франло, родом от Виваре, притежава големи имоти в Америка и тъй като желал да се ожени, бил хвърлил око на г-ца Факселанж и го помолил да попита родителите на тази очарователна особа може ли да храни някаква надежда.

Първият отговор, за приличие, беше, че г-ца Факселанж е още много млада, за да мисли за задомяване, а петнадесет дни по-късно помолиха барона да дойде на вечеря. На нея поискаха от г-н Франло да разкаже за себе си и той сподели, че притежава три имения във Виваре, всяко на стойност от дванадесет до петнадесет хиляди франка рента, че след като заминал за Америка, неговият баща се оженил за креолка, от която получил имоти за около един милион. Понеже нямал никакви роднини, той ги наследил, но още не ги бил виждал и затова решил да отиде там с жена си веднага след като се ожени.

Тази клауза не се понрави на г-жа Факселанж и тя призна страховете си, на което Франло отговори, че днес се ходи в Америка както се ходи до Англия и че това пътуване е наложително за него, но че ще продължи само две години, след което той се задължава да доведе жена си в Париж. Остава само въпросът за раздялата на скъпата

дъщеря с нейната майка, но че това все някой ден щяло да стане, тъй като той нямал намерение да живее постоянно в Париж; там щял да бъде един от многото, докато истинската му сила била в земите, където неговото богатство му отреждало голяма роля. След това навлязоха в други подробности и тази първа среща приключи, като помолиха Франло да бъде така любезен сам да посочи името на някой познат от неговата провинция, към когото биха могли да се обърнат за сведения, както се постъпва в подобни случаи. Без да се изненада от намеренията им, Франло даже ги посъветва за най-просто и най-бързо да се обърнат към канцеларията на министъра. Съветът беше одобрен. Г-н Факселанж отиде там още на другия ден и разговаря със самия министър, който го увери, че г-н Франло, понастоящем в Париж, несъмнено е от Виваре и нещо повече, че е най-богатият в този край. Г-н Факселанж, още по-запален, съобщи чудесните новини на своята жена и тъй като нямаше желание да отлага за по-късно, изпратиха да повикат г-ца Факселанж още същата вечер и ѝ предложиха г-н Франло за съпруг.

От петнадесет дни тази очарователна девойка беше забелязала, че има някакви проекти за нейното задомяване и по силата на един доста обичаен за жените каприз, гордостта накара любовта да замълчи. Поласкана от лукса и великолепието на Франло, тя неусетно му даде предпочитание пред г-н Гое и отговори, че е готова да направи каквото ѝ се предложи и да се подчини на своето семейство.

От своя страна Гое не беше толкова равнодушен, че да не научи част от това, което ставаше. Той дотича при своята любима и се изуми от студенината, която тя показва. Гое заговори с целия плам, който му внушаваше огънят на любовта, като смесваше най-нежна обич с най-горчиви упреци и каза на тази, която обичаше, че добре вижда откъде идва промяната, която му носи смърт. Бликналите сълзи засилиха кървавите жалби на този любящ и енергичен млад човек. Нима е трябвало да я подозира в такава жестока изневяра. Развълнувана г-ца Факселанж призна своята слабост и двамата решават, че няма друг начин да поправят стореното зло, освен да накарат родителите на г-н Гое да действуват. И тъй, младежът пада в краката на баща си и го умолява да поиска ръката на братовчедката като заплашва, че ще напусне завинаги Франция, ако му откажат това благоволение. Той е толкова настоятелен, че г-н Гое се разнежва и отива още на другия ден

да потърси Факселанж и да му поиска дъщерята. Благодарят му за оказаната чест, но му заявяват, че вече е късно, че е дадена дума. Г-н Гое, който действа само от снизхождение, а дълбоко в душата си изобщо не се ядосва, че съществуват пречки за брака, който много не му допада, се връща и съобщава хладно новината на сина си, като същевременно го увещава да промени решението си и да не се противопоставя на щастието на своята братовчедка.

Младият Гое побеснява, но не казва нищо. Той хуква към дома на г-ца Факселанж, която се колебае между любовта и тщеславието си, но този път тя доста грубо се опитва да успокои своя любим за решението, което ѝ предстои да изпълни. Г-н Гое се мъчи да изглежда спокоен, сдържа се, целува ръка на своята братовчедка и си тръгва. Състоянието му е толкова ужасно, че е принуден да го прикрива, но не успява докрай и се заклева на своята любима, че винаги ще обича само нея, но няма да пречи на щастието ѝ.

Междувременно Франло е предупреден от Белвал, че е настъпил мигът да атакува сериозно сърцето на г-ца Факселанж, тъй като има опасни съперници и той пуска в ход всичко, за да се хареса още повече. Изпраща великолепни подаръци на бъдещата си съпруга, която, със съгласието им родителите си, приема на драго сърце галантностите на мъжа, на когото трябва да гледа като на бъдещ съпруг. Той писма прелестна къща на две левги от Париж и в продължение на цели осем дни устройва чудесни празници на своята любима. Този ловък съблазнител предприема сериозни стъпки, за да доведе всичко до успешен край. Скоро завъртява главата на нашето скъпо момиче и бързо отстранява своя съперник.

Но все пак настъпваха мигове, в които г-ца Факселанж се връщаше към спомените и сълзите ѝ потичаха неволно. Тя изпитваше ужасни угризения, че е измамила така първия обект на своята нежност, онзи, когото беше обичала толкова много още от детството си. „Какво толкова е направил, та да заслужи да го изоставя? — се питаше тя с болка. — Нима престана да ме обожават? Уви, не, а аз го предавам... и то заради кого, велики Боже, заради кого... заради един човек, когото не познавам ни най-малко... който ме съблазни със своя блясък... и който може би ще ме накара да заплатя скъпо славата, за която жертвам любовта си... Ах, галантните му думи, които ме съблазниха... нима те струват колкото чудесните слова на Гое... колкото сълзите и чувствата,

които той влагаше?... О, Господи, колко ще съжалявам, ако се окажа измамена!“ Но по време на тези размисли приготвяха богинята за празник, разкрасяваха я с подаръците на Франло и тя забравяше своите угризения.

Една нощ сънуваше, че нейният жених се превръща в хищно животно и я хвърля в кървава бездна, където плуват множество трупове; тя напразно се мъчи да извика, за да получи помощ от своя съпруг, той не я чува... Идва Гое, измъква я и я изоставя... тя губи съзнание... Този ужасен сън я разболя за два дни, но един нов празник разпръсна свирепите видения и г-ца Факселанж, спечелена отново, за малко не започна да се сърди на самата себе си за вълнението, което е усетила в химеричния сън^[1].

Всичко вече беше подготвено. Франло бързаше да приключи и се готвеше да определи деня, когато една сутрин нашата героиня получи от него следната бележка:

Един вбесен мъж, когото изобщо не познавам, ме лишава от щастието да дам тази вечер вечерята, която щеше да бъде чест за мен, на г-н и г-жа Факселанж и тяхната възхитителна дъщеря. Този мъж, който казва, че отнемам щастието на живота му, поиска да се бием и ми нанесе удар със сабя, който ще му върна надявам се, след четири дни. Но съм поставен на режим за двадесет и четири часа. Какво лишение е за мен да не мога да дойда! Как се надяха тази вечер да изкажа отново на г-ца Факселанж любовните си клетви.

ОТ БАРОН ДЪО ФРАНЛО

Това писмо не беше загадка за г-ца Факселанж и тя побърза да го сподели със своето семейство, като вярваше, че трябва да постъпи така за сигурността на нейния предишен любим. Беше отчаяна и чувстваше, че той се компрометира по този начин заради нея... заради нея, която го оскърби така жестоко. Храбрата и буйна постъпка на мъжа, когото все още обичаше силно, я разколеба в предимствата на

Франло, но ако единият бе нападнал, другият бе пролял кръвта си, а за съжаление г-ца дьо Факселанж тълкуваше всичко в полза на Франло. Следователно, Гое е сгрешил и Франло бе пожален.

Докато г-н Факселанж отиде бързо при бащата на Гое, за да го предупреди какво става, Белвал, г-жа и г-ца Факселанж отидоха да утешат Франло, който ги прие седнал в шезлонг, в кокетно домашно облекло, с особено изнурен вид, който някак си тушираше онова, което понякога шокираше в него.

Г-н Белвал и неговото протеже използваша обстоятелствата, за да накарат г-жа Факселанж да побърза. Случилото се можеше да има последици... и да принуди може би Франло да напусне Париж, а дали е желателно, преди да сме свършили... и хиляди други основания, които приятелски настроеният г-н Белвал и ловкият г-н Франло съчиниха бързо и изтъкнаха енергично.

Г-жа Факселанж беше напълно победена. Подмамена, като цялото семейство, от външността на приятеля на Белвал, измъчвана от своя съпруг и виждайки у дъщеря си превъзходна нагласа за този брак, сега тя щеше да се подготви за него без ни най-малко отвращение. В края на посещениято тя увери Франло, че ще стане сватбата в първия ден, когато здравето му позволи да излезе. Нашият политичен любовник нежно даде на г-ца Факселанж да разбере опасенията си от съперника, дължащи се на случилото се. Тя го успокои най-почтено, като все пак поиска да й обещае, че никога и по никакъв начин не ще преследва Гое. Франло обеща и те се разделиха.

Всичко се нареждаше добре и при бащата на Гое — синът му призна, че силата на неговата любов го е накарала да постъпи така, но щом като това чувство не се харесва на г-ца Факселанж, щом е така жестоко изоставен, той не ще се опитва да я принуждава. Успокоен, г-н Факселанж побърза да приключи. Нужни бяха пари. Г-н Франло, който веднага заминаваше за Америка, беше в правото си или да извърши подобрения, или да разшири имотите си, като смяташе да използва зестрата на своята жена. Споразумяха се за четиристотин хиляди франка. Сумата беше страхотна за състоянието на г-н Факселанж, но той имаше само една дъщеря, на която всичко щеше да принадлежи един ден; този случай нямаше да се повтори, следователно, трябваше да се направи жертва. Продадоха, ипотекираха, накратко — събраха сумата на шестия ден след приключението на Франло и след около три

месеца от деня, когато той беше видял за първи път г-ца Факселанж. Той се яви най-сетне като неин съпруг. Приятелите, семейството, всички се събраха. Договорът бе подписан; решиха да направят церемонията на другия ден скромно и два дни след това Франло да замине с парите и жена си.

Вечерта на този фатален ден г-н Гое отиде да помоли своята братовчедка за позволение да се срещнат на посочено от него тайно място, където добре знаеше, че г-ца Факселанж има възможност да отиде. Когато получи отказа ѝ, той изпрати второ послание. В него уверяваше братовчедка си, че това, което има да ѝ казва, е свързано със сериозни последствия и трябва да бъде чуто. Нашата невярна героиня, съблазнена, заслепена, но не можеща да намрази своя предишен любим, най-сетне отстъпи и отиде на уговореното място.

— Аз не идвам — каза господин Гое на своята братовчедка, още щом като я видя — аз не идвам, госпожице, да смутя това, което вие и вашето семейство наричате щастието на живота ви, но честността, като мое верую, ме задължава да ви предупредя, че ви заблуждават. Мъжът, за когото се омъжвате, е мошеник и след като ви ограби, може би ще ви направи най-нещастната жена. Той е негодник, а вие сте излъгана.

При тези думи г-ца Факселанж каза на своя братовчед, че преди да си позволи да клевети така жестоко някого, трябва да даде доказателства, ясни като бял ден.

— Все още нямам, — каза г-н Гое — признавам си, но в момента се осведомявам и не след дълго ще съм наясно. В името на всичко най-скъпо, измовете отсрочка от вашите родители.

— Скъпи братовчедо, — каза г-ца Факселанж с усмивка — виждам, че се преструвате. Това, което казвате, е претекст, а отсрочката, която желаете, е само средство, за да ме отклоните от споразумението, което вече не може да се разтури. Признайте ми вашето хитруване и аз ще ви простя, но не се опитвайте да ме тревожите безпричинно в момент, когато е невъзможно нещо да се промени.

Г-н Гое, който действително имаше само подозрения и никакви реални доказателства, и се стремеше да спечели време, се хвърли на колене пред своята любима:

— О, ти, която обожавам, — се провикна той — ти, която ще боготворя до гроб, нима слагаш край на щастието на моите дни? Нима ще ме напуснеш завинаги... Признавам, че изказах само подозрения, но те не могат да излязат от главата ми, те ме измъчват по-силно от отчаянието, че ще се разделя с теб... Дали наистина ще благоволиш да си спомняш от време на време за нежните дни на нашето детство... за чудесните мигове и клетвите, че ще бъдеш моя завинаги... Ах! Как отминаха миговете на удоволствие и колко дълго ще боли! Какво направих, та ме изоставяш? Кажи, защо си толкова жестока с мен? Защо жертваш този, който те обожава? Нима те обича колкото мен чудовището, което те откъсва от моята нежност? От дълго време ли те обичат?

Обилни сълзи се стичаха от очите на нещастния Гое, а той стискаше развълнувано ръката на тази, която обожаваше и ту я поднасяше до устните, ту до сърцето си.

Трудно беше за чувствителната Факселанж да не се трогне от това бунтуване. Тя изхлипа.

— Мой скъпи Гое, — каза тя на своя братовчед — повярвай, че винаги ще ми бъдеш скъп. Принудена съм да се подчиня, ти виждаш добре, че беше невъзможно да принадлежим завинаги един на друг.

— Щяхме да почакаме.

— О, господи, и да изградим нашето щастие върху нещастieto на нашите родители!

— Нямахме да го желаем, но нашата възраст позволяваше да почакаме.

— А кой щеше да ми гарантира твоята вярност?

— Твоят характер... твоите прелести, всичко, което имаш... Не може да престане да обича този, който те обожава... Ако още искаш да си моя... да избягаме накрая на света, имай смелостта да ме обичаш и да ме последваш.

— За нищо на света няма да постъпя така. Хайде, успокой се, приятелю мой, забрави ме, това е най-разумното, което можеш да направиш. Хиляди красавици ще те възнаградят.

— Не прибавяй към изневярата и оскърбление. Аз ли ще те забравя, жестоко момиче! Аз никога не ще се утеша, че съм те загубил! Не, ти не мислиш така, ти не си допускала, че бих могъл да бъда толкова подъл, за да се осмеля да си го помисля за миг дори.

— Приятелю, въпреки мъката, трябва да се разделим. Всичко това ме наскърбява неизлечимо, остават ми само злините, за които ме оплакваш... нека се разделим, така е по-разумно.

— Добре тогава! Ще се подчиня. Разбирам, че за последен път в моя живот разговарям с теб. Няма значение, ще се подчиня. Коварна си, но искам от теб две неща. Нима ще бъдеш толкова груба, че да ми откажеш?

— Какво?

— Една къдрица от твоите коси и да дадеш дума, че ще ми пишеш веднъж месечно, за да знам поне дали си щастлива... аз ще се утеша, ако си... но ако някога това чудовище... вярвай ми, скъпа приятелко, да, вярвай ми... ще те намеря накрай света, за да те изтръгна от него.

— Не се страхувай, скъпи братовчеде. Франло е най-почтеният мъж. В него виждам само искреност... и деликатност... само стремеж към моето щастие.

— Ах, справедливи небеса, къде остана времето, когато казваше, че щастие то е невъзможно без мен... Е, добре, обещавах ли ми това, което искам?

— Да — отговори г-ца Факселанж. — Ето косите, които желаш, и вярвай, че ще ти пиша, но трябва да се разделим.

Като произнесе тези думи, тя протегна ръка на своя любим, но клетата девойка се мислеше за по-излекувана отколкото беше. Когато почувствува ръката си обляна в сълзите на този, когото толкова беше обичала, ридания я задушиха и тя падна в несвяст на един фотьойл. Тази сцена ставаше в дома на една близка на г-ца Факселанж жена, която побърза да ѝ се притече на помощ. Когато отвори очи и видя своя отчаян любим, облян в сълзи в краката си, тя му вдъхна смелост, придаде му сили и го вдигна на крака.

— Сбогом, — му каза тя — сбогом! Обичай винаги тази, на която ще бъдеш скъп до последния миг от живота ѝ. Не ме упреквай повече за моята грешка, късно е вече, аз бях съблазнена... увлечена; отсега нататък моето сърце ще слуша само своя дълг. Но всички чувства, които той не изисква, завинаги ще ти принадлежат. Не ме следвай! Сбогом!

Гое си тръгна в ужасно състояние, а в настъпилата тишина г-ца Факселанж напразно се опита да заглуши угризенията, които я

раздираха и пораждаха смътно предчувствие, което не можеше да овладее. Все пак церемонията през деня и празненството, за което трябваше да е красива, успокоиха това тъй крехко момиче. Тя произнесе фаталната дума, която я обвърза завинаги; останалото я замая, увлече я до края на деня и още същата нощ тя консумира ужасната жертва, която я раздели завинаги от единствения мъж, достоен за нея.

На следващия ден, приготовленията за заминаването я погълнаха, а на по-следващия, обсипана с милувки от своите родители, г-жа Франло се качи в каретата на своя съпруг със зестрата от четиристотин хиляди франка и те заминаха за Виваре. Франло каза, че заминават там за шест седмици, преди да се качат на кораба за Америка.

Прислугата на нашите младоженци се състоеше от двама конни слуги, принадлежащи на г-н Франло, и една камериерка на госпожата, привързана към нея още от детството ѝ, която семейството беше помолило да ѝ се остави за цял живот. Щяха да наемат нови прислужници, когато пристигнат на местоназначението.

Минаха през Лион, без да спрат. Удоволствията, радостта, деликатността придружаваха нашите двама пътници дотам. В Лион всичко изведнъж се промени. Вместо да отседнат в хотел, както правят почтените хора, Франло се настани в мрачна странноприемница отвъд моста на река Гийотиер. Там вечеряха и два часа по-късно той уволни единия слуга, нае файтон и с другия слуга, съпругата си и камериерката, последван от каруца, в която беше целият багаж, отиде да прекара нощта на около левга от града, в съвсем отдалечено кабаре на брега на Рона.

Това поведение разтревожи г-жа Франло.

— Къде ме водите, господине? — каза тя на своя съпруг.

— Ех, по дяволите, госпожо — отвърна той рязко — да не ви е страх, че ще ви загубя? Ако ви слуша човек, ще си помисли, че сте в ръцете на мошеник. Ние трябва да се качим на кораба утре сутринта. Обикновено, за да съм по-близо, отсядам предишната вечер някъде на брега. Лодкарите ме чакат там и така ще загубим по-малко време.

Г-жа Франло замълча. Пристигнаха в някаква бърлога, от която побиваха тръпки. Какво беше учудването на нещастната Факселанж,

когато чу господарката на ужасната кръчма, още по-отвратителна от жилището ѝ, да казва на така наречения барон:

— Ах! Ето те, Транш-Монтан. Доста ни накара да почакаме. Толкова много време ли ти трябваше, за да намериш това момиче? Е, доста новини има откакто замина. Ла Рош вчера беше включен в Теро... Кас-Бра още е в затвора, може би днес ще му видят сметката. Но не се тревожи, никой не те е издал, там всичко е наред. Заловиха дявола тези дни, има шестима убити, но ти не си загубил дори един човек.

Тръпки побиха от главата до петите бедната Факселанж... Да се поставим за миг на нейно място, да си представим страшния удар, който нанесе на нейната деликатна и блага душа внезапният крах на илюзията, която я блазнеше. Мъжът ѝ забеляза обзелото я смущение и се приближи до нея.

— Госпожо, — каза твърдо той — вече не е време за преструвки. Аз ви излъгах, както виждате и тъй като не искам тази мошеничка да издрънка нещо — продължи той, като гледаше камериерката — съгласете се, че е най-добре — каза той като извади пистолет от джоба си и пръсна мозъка на нещастницата — съгласете се, че е най-добре, госпожо, именно по този начин да ѝ попреча да си отвори някога устата...

А после, като обхвана с ръце почти припадналата си съпруга, добави:

— Колкото до вас, госпожо, бъдете напълно спокойна. Към вас ще имам отлично отношение. Вие непрекъснато ще се ползвате от правата на моя съпруга, навсякъде ще се радвате на тези привилегии, а бъдете сигурна, че моите другари ще уважават във ваше лице жената на своя главатар.

Тъй като интересното създание, чиято съдба описваме, беше в изключително окаяно положение, нейният съпруг положи необходимите грижи и когато тя малко се посъвзе, вече не видя скъпата компаньонка, чийто труп Франло беше хвърлил в реката и се обля в сълзи.

— Нека загубата на тази жена не ви безпокои ни най-малко — каза Франло. — Невъзможно беше да ви я оставя, но ще се погрижа нищо да не ви липсва, въпреки че тя вече няма да бъде до вас.

Виждайки своята съпруга леко поуспокоена, той допълни:

— Госпожо, не бях роден за занаята, който върша, хазартът ме хвърли по пътя на нещастieto и престъпленията. Нищо не излъгах като се представих пред вас за барон Франло. Това име и тази титла ми принадлежаха. Като млад, по време на службата, на двадесет и осем години пропилях наследството, което бях получил три години преди това, и за кратко време се разорих. Човекът, в ръцете на когото минаха моето богатство и име, днес е в Америка и аз си помислих, че мога, за няколко месеца в Париж, да излъжа хората, като си възвърна загубеното. Преструвката надмина очакванията ми. Вашата зестра ми струва сто хиляди франка разходи, следователно, аз печеля както виждате, сто хиляди екю и една очарователна жена — жена, която обичам и за която се заклевам да полагам през целия си живот най-големи грижи. Нека тя благоволи малко по-спокойно да изслуша продължението на моята история. След сполетялото ме нещастие аз влязох в една разбойническа шайка, която вилнееше из централните провинции на Франция (зловещ урок за младежи, които се оставят да ги увлече лудата страст по хазартните игри). Аз направих смели удари в шайката и две години след влизането ми в нея ме признаха за главатар. Смених си жилището, преселих се в тази пуста и затънтена долина, притисната от планините на Виваре, недостъпна за правосъдието. Ето тук живея, госпожо, това са Щатите, на които ви правя подарка. Това е главната квартира на моята банда, оттук тръгват моите отряди. Аз ги изпращам на север до Бургундия, на юг — до брега на морето, на изток те стигат до пиемонтската граница, на запад — до Овернските планини. Аз командвам четиристотин мъже, всички решени като мен и всички готови да посрещнат хиляди пъти смъртта, както за да живеят, така и за да забогатеят. Ние малко убиваме при нашите удари, от страх да не би труповете да ни издадат. Оставяме живота на тези, от които не се страхуваме, а другите принуждаваме да ни последват до нашето убежище и едва там ги заколваме, след като измъкнем от тях всичко, което притежават и полезните за нас сведения. Начинът, по който водим войната, е малко жесток, но от него зависи нашата сигурност. Трябва ли едно справедливо управление да допуска да се наказва грешката, която прави един младеж, като разпилява толкова млад своето имущество, с ужасното изпитание да вегетира четиридесет или петдесет години в мизерия? Нима неговото безразсъдство го унижава и безчести? Трябва ли само защото този

младеж е имал нещастieto да не му провърви, за него да няма друг изход, освен нравствения упадък или веригите? С такива принципи се създават злодеи и, както виждате, госпожо, аз съм доказателство за това. Ако законите са безсилни към хазарта, ако напротив, те го разрешават, нека поне не позволяват на младежите да се ограбват напълно един друг, или пък да изпаднат в състоянието, до което единият довежда другия в края на зеления килим. Повтарям, ако това престъпление не се преследва от никакъв закон, то нека не се наказва така жестоко и подобното нему престъпление, което ние вършим, като ограбваме пътника в гората. Впрочем какво значение може да има начинът, след като последиците са еднакви? Мислите ли, че има голяма разлика между онзи, който държи банката на играта, който ви обира в „Пале Ройал“ и Транш-Монтан, който ви иска кесията в Болонския лес? Това е същото нещо, госпожо, а единствената реална отлика, която може да се установи между единия и другия е, че банкерът ви краде като страхливец, а другият — като храбър мъж. Да се върнем към вас, госпожо. Вие ще живеете у дома в най-голямо спокойствие. Ще се срещате с няколко други жени на мои другари, които могат да образуват вашия малък кръг... несъмнено не особено забавен. Тези жени са много далеч от вашето равнище и добродетели, но те ще бъдат ваши подчинени, ще се грижат за вашите удоволствия и винаги ще ви бъде забавно. Колкото до вашите занимания в моите малки имения, ще ви ги обясня, когато пристигнем. Да помислим тази вечер за вашия отдих; добре е да си починете малко, за да сте в състояние да потеглите утре много рано.

Франло заповяда на възрастната господарка на дома да положи всички необходими грижи за съпругата му и ги остави заедно. А тя, след като разбра с кого си има работа, промени коренно отношението си към г-жа Франло и я накара да изяде един бульон, разреден с домашно вино. Нещастната жена хапна няколко залька, за да не огорчи своята домакиня, помоли да я остави сама през остатъка от нощта и после, щом остана сама, клетото създание се отдаде на горчивата си мъка.

— О, мой скъпи Гое, — се провикваше разтърсвана от ридания — как ме наказва божията ръка за изневярата към теб! Завинаги съм загубена; едно непристъпно убежище ще ме погребее за света, не ще мога дори да те осведомя за сполетелите ме злини, а дори да не ми

попречат ще се осмеля ли да го сторя след всичко, което ти причиних? Ще бъда ли достойна още за твоята милост... а вие, татко, а вие, уважавана майко, вие, чиито сълзи обляха гърдите ми, докато аз опиянена от гордост, бях почти хладна към вашите сълзи, как ще научите за тежката ми участ?... На каква възраст, велики Боже, се погребвам жива с тези чудовища? Колко ли години още ще страдам от ужасното наказание? О, злодей, как ме прелъсти и ме измами!

Г-ца Факселанж (нейното име по мъж ни отвращава сега), беше обзета от смесица от мрачни мисли, угризения и страхове, и сладостният сън не можеше да я успокои, когато Франло дойде да я помоли да стане, за да се качи на кораба преди изгрева. Тя се подчини и скочи в кораба с глава, увита в шал, за да скрие мъката и сълзите си от този жесток човек. В лодката бяха направили малко кътче от листак, където тя можеше да си почива на спокойствие, а Франло (трябва да го кажем за негово оправдание), който разбираше нуждата на тъжната си съпруга от малко спокойствие, я остави, без да я смуцава. Има следи от почтеност в душите на злодеите, а добродетелта е толкова ценна в очите на мъжете, че и най-пропадналите ѝ отдават почит в своя живот.

Вниманието, което ѝ оказваха, постепенно успокояваше младата жена. Тя почувства, че в нейното положение няма друг изход, освен да се грижи за съпруга си и да му показва признателност.

Лодката се караше от хора от бандата на Франло и Бог знае какво си говореха те. Нашата героиня, потънала в своята мъка, не чуваше нищо... Пристигнаха същата вечер в околностите на град Турнон, разположен на западния бряг на Рона, в полите на планините Виваре. Нашият главатар и неговите спътници прекараха нощта, както и предишната, в една мрачна кръчма, известна само на тях по тези места. На другия ден доведоха кон на Франло, той го яхна с жена си; две магарета понесоха багажа, четирима въоръжени мъже ги ескортираха. Прекосиха планините и навлязоха във вътрешността на местността, следвайки много пътеки.

Късно на втория ден нашите пътници стигнаха малка равнина, дълга около половин левга, притисната от всички страни от недостъпни планини, в която можеше да се проникне само по пътеката, следвана от Франло. На прохода на тази пътека имаше пост от десет злодеи, които се сменяха три пъти седмично и бдяха денонощно. След като навлязоха в равнината, стигнаха в грозно

дивашко селище от около стотина колиби и една доста чиста двуетажна къща пред тях, заобиколена отвсякъде от високи зидове, принадлежаща на главатаря, като служеше едновременно за негово жилище и за цитадела. Там бяха складовете, оръжията и пленниците. Две дълбоки подземия с големи сводове служеха за тези нужди. Над тях бяха трите стаички на партера: една кухня, една стая, малка зала, а на първия етаж — доста удобен апартамент за жената на командира, завършващ с кабинет за съхраняване на плячката. Един доста грубоват слуга и едно момиче, служещо за готвачка, бяха цялата прислуга в къщата. При другите нямаше и толкова.

Първата вечер г-ца Факселанж, съсипана от умора и мъка, не видя нищо. Тя едва се добра до леглото, което ѝ показаха, и заспа от изтощение, като прекара спокойно нощта.

Сутринта главатарят влезе в нейния апартамент.

— Ето ви у вас, госпожо — каза той. — Тук е малко по-различно от трите хубави имения, които ви бях обещал и от чудесните имоти в Америка, на които разчитахте, но не се притеснявайте, скъпа, ние нямам да се занимаваме с този занаят; аз го упражнявам отскоро, а кабинетът, който виждате, съдържа вече, плюс вашата зестра, близо два милиона в наличност. Когато станат четири, ще замина за Ирландия и ще се устроя чудесно с вас.

— Ах, господине! — каза г-ца Факселанж, проливайки поток сълзи, — мислите ли, че Господ ще ви остави да живеете мирно дотогава?

— Тези работи, госпожо, — каза Франло — ние никога не ги пресмятаме. Нашата поговорка гласи: „Който се страхува от вълци, не ходи в гората.“ Навсякъде се умира. Ако тук рискувам ешафод, то в обществото могат да ме посекаат със сабя. Винаги има опасности, но мъдрият мъж трябва да ги сравнява според изгодата и в зависимост от това да решава. За смъртта, която ни грози, най-малко мислим. Важна е честта, ще възразите вие, но човешките предразсъдъци ми я отнеха предварително. Бях разорен и вече не трябваше да имам чест. Щяха да ме затворят, щях да минавам за злодей, а не е ли по-добре да съм наистина такъв, да се ползвам от всички човешки права... да съм на свобода, в края на краищата, а не в окови? Не се чудете, че човек става престъпник, когато го унижат и той пропадне, макар и невинен. Не се чудете, че той предпочита престъплението пред веригите, щом и в

единия и в другия случай го очаква безчестие. Законодатели, дамгосвайте по-рядко хората, ако искате да намалите броя на престъпленията! Нация, която е съумяла да превърне честта в бог, може да замени ешафода със свещената юзда на една толкова красива химера...

— Но, господине, — прекъсна го тук г-ца Факселанж — в Париж вие изглеждахте почтен човек.

— Така трябваше, за да ви получа... щом успех, маската падна.

Тези думи и действия ужасяваха младата жена, но решена да не се отклонява от намеренията си, тя не се опълчи срещу своя съпруг, дори се престори, че го одобрява, а той като видя, че е по-спокойна, ѝ предложи да разгледа селцето. Тя се съгласи и го обходи. По това време в него нямаше повече от четиридесет мъже (другите бяха на поход) и именно те пазеха дефилето.

Г-жа Франло беше посрещната навсякъде с голямо уважение и почит. Тя видя седем-осем доста млади и красиви жени и, макар че техният вид и държание подчертаваха огромната дистанция помежду им, тя отвърщаше любезно на приема, който ѝ оказваха. След обиколката им сервираха да похапнат. Главатарят седна на масата с жена си, която обаче не можа да си наложи да вкуси вечерята. Тя се извини с умората и пътуването и я оставиха на мира. След това Франло каза на жена си, че е време да завърши обучението ѝ, защото може би ще се наложи утре да замине на поход.

— Няма нужда да ви предупреждавам, госпожо, — каза той на своята съпруга, — че тук не можете да пишете на когото и да било. Първо, средствата за писма са строго забранени за вас, никога повече няма да видите нито писалка, нито хартия. Дори да успеете да приспите моята бдителност, никой от моите хора няма да се наеме с вашите писма, а опитът може да ви струва скъпо. Аз несъмнено много ви обичам, госпожо, но чувствата на хората от нашия занаят винаги се подчиняват на дълга. И това може би е нашето превъзходство спрямо другите. Положението в обществото е друго — там любовта стои на първо място. При нас е обратното — няма жена на земята, която може да ни накара да пренебрегнем дълга, защото животът ни зависи от него. Вие сте моята втора жена, госпожо.

— Какво, господине?

— Да, госпожо, вие сте моята втора жена. Вашата предшественичка пожела да пише и буквите, които написа, бяха заличени с нейната кръв, тя издъхна върху самото писмо...

Можете да си представите в какво положение се намираще клетата, когато чу ужасния разказ и страхотните закани. Но тя се съдържа още веднъж и възрази на своя съпруг, че няма никакво желание да нарушава заповедите му.

— Това не е всичко, госпожо — продължи чудовището. — Когато ме няма тук, ще командвате вие. Каквото и доверие да има между мен и моите другари вие все пак добре разбирате, че когато става въпрос за нашите интереси, аз ще разчитам по-скоро на вас. Ето защо, когато ви изпращам пленници, ще трябва да ги събличате и да ги обезглавяват пред вас.

— Аз ли, господине, — извика г-ца Факселанж, отстъпвайки ужасена, — аз ли трябва да си потапям ръцете в невинна кръв!... Ах, пролейте по-скоро моята, отколкото да ме принуждавате да върша тези жестокости!

— Прощавам ви, госпожо, за първата проява на слабост — отговори Франло, — обаче не мога да ви спестя тази грижа. Нима предпочитате да се погубим всички, вместо да я поемете?

— Вашите другари могат да свършат тази работа.

— И те ще я свършат, госпожо. Но само вие ще получавате моите писма и въз основа на тях ще заповядвате пленниците да се затварят или погубват. Без съмнение моите хора ще екзекутират, но вие ще трябва да предавате заповедите ми.

— Ох, господине, не можете ли да ми спестите...

— Това е невъзможно, госпожо.

— Но нека поне да не присъствувам на тези безчестия.

— Не... все пак ще се наложи неизбежно вие да се заемете с останките... да ги затваряте в нашите складове. Първият път ще ви пожаля, ако желаете това на всяка цена. Ще имам грижа да изпратя за първия случай сигурен човек с моите пленници. Но това внимание не може да продължи дълго, след това трябва да се заемете вие. Всичко е навик, госпожо, няма нищо, с което да не се свиква. Римските дами не са ли обичали да гледат как падат гладиаторите в нозете им? Не са ли издигали жестокостта до степен да искат те да умират в елегантни пози? За да свикнете с вашето задължение, госпожо, — продължи

Франло — аз имам шестима мъже, които чакат само смъртта... Отивам да ги убия, тази гледка ще ви накара да свикнете с ужасите и след около две седмици те няма да ви измъчват така.

Г-ца Факселанж направи всичко възможно, за да избегне ужасната сцена, като умоляваше съпруга си да се откаже. Но Франло настояваше, че тя е абсолютно наложителна. Струваше му се много важно очите на жена му да свикнат с това, което щеше да съставлява част от задълженията ѝ. Доведоха шестимата нещастници и те бяха обезглавени безжалостно от ръката на самия Франло пред очите на бедната му съпруга, която припадна по време на екзекуцията. Пренесоха я на леглото. Възвръщайки смелостта си в името на безопасността, тя най-после разбра, че фактически, тъй като беше оръдие на своя мъж, нейното съзнание не се обременява от престъплението и че виждайки много непознати, макар и оковани, може би щеше да се намери начин да ги спаси и да се измъкне с тях. Тогава тя обеща на своя безчовечен съпруг, че ще остане доволен от нейното поведение. След като най-сетне прекара следващата нощ с нея, което не беше правил от Париж насам поради състоянието, в което се намираше тя, на другия ден той я остави, за да тръгне на поход, заявявайки, че ако се държи добре, той ще изостави занаята по-скоро отколкото е казал, за да може тя да прекара последните тридесет години от живота си в щастие и покой.

Г-ца Факселанж скоро се видя сама сред всички тези крадци и безпокойството отново я обзе.

„Уви, казваше си тя, ако аз събудя някакви чувства у тези злодеи, кой ще им попречи да ги задоволят? Ако пожелаят да ограбят къщата на своя главатар, да ме убият и да избягат, не могат ли да го направят... Ах, дано даде Бог, продължаваше тя, като проливаше поток от сълзи... да ми отнемат по-скоро живота, най-радостното, което може да ми се случи, защото занапред той ще бъде омърсяван само от ужаси!“

Постепенно, въпреки всичко, надеждата се възвръщаше в тази млада душа и набрала сили от прекаленото нещастие, г-жа Франло реши да се покаже много храбра. Намисли, че е най-добре така да постъпи и да се примири. Ето защо, тя тръгна да проверява постовете, влезе сама във всички колиби, опита се да даде някои нареждания и навсякъде срещна уважение и подчинение. Жените дойдоха да я видят и тя ги посрещна достойно, изслуша с внимание историите на някои от

тях, съблазнени и отвлечени като нея, в началото почтени, а после тръгнаха по лошия път от самота, въввлечени в престъпления, те се бяха изродили в чудовища, като мъжете, за които се биха омъжили.

— О, небеса! — си казваше понякога злочестата жена — как може да се задебее до такава степен, възможно ли е и аз да заприличам някой ден на тези нещастници!...

После тя се затваряше в стаята си, плачеше, че сама се е хвърлила в пропастта от прекалено доверие и заслепление. Всичко това я отвеждаше до нейния мил Гое и кървави сълзи потичаха от очите ѝ.

Бяха изминали осем дни, когато тя получи писмо от мъжа си по отряд от дванадесет мъже, довели четирима пленника. Тя се разтрепери и отваряйки писмото, подозираше какво съдържа. За миг се поколеба дали да сложи край на живота си или да погуби тези нещастници. Бяха четирима млади мъже и по лицата им бяха изписани и добро възпитание и добродетели.

„Ще тикнете най-възрастния от четиримата в затвора“ — гласеше заповедта на мъжа ѝ. — „Този мошеник се отбраняваше и уби двама от моите хора. Но трябва да го оставите жив, трябва ми сведения от него. Ще заповядаме веднага да убият другите трима.“

— Виждате заповедите на моя съпруг — каза тя на началника на отряда, за когото знаеше, че е сигурният човек, за когото ѝ беше говорил Франло — и направете каквото иска...

Каза тези думи тихо и изтича в своята стая да скрие отчаянието и сълзите си, но за нещастие чу виковете на жертвите, убивани пред къщата. Нейната чувствителност не издържа повече, тя припадна, а когато дойде на себе си, решението, което беше взела, възвърна силите ѝ. Тя разбра, че можеше да разчита само на твърдостта и се съвзе. Постава откраднатите вещи в складовете, показа се в селото, посети постовете, с една дума — тя действително пое върху себе си толкова много, че лейтенантът на Франло, който заминаваше на следващия ден при своя главатар, каза най-добри думи в отчета за неговата жена... Нека не я упрекваме. Какъв друг избор ѝ оставаше между смъртта и това поведение... а човек не се погубва докато има надежда.

Франло остана извън къщи повече отколкото предполагаше. Върна се едва след месец. През това време изпрати два пъти пленници на жена си, а тя продължи да се държи по същия начин. Най-сетне главатарят се върна. Носеше огромни суми от тази експедиция, които

узаконяваше с хиляди софизми, отхвърляни от неговата почтена съпруга.

— Госпожо, — каза ѝ той накрая — моите аргументи са аргументите на Александър, на Чингис хан и на всички славни завоеватели на земята. Тяхната логика е и моя. Но те са разполагали с триста хиляди мъже, а аз само с четиристотин, ето това е моята грешка.

— Всичко това е добре, господине — каза г-жа Франло, която си помисли, че сега трябва да предпочете чувствата пред разума. — Но ако е истина, че ме обичате, както благоволявате да го казвате често, няма ли да бъдете отчаян, когато видите, че загивам на ешафода до вас?

— Не се страхувайте от подобна зла участ — каза Франло. — Нашето убежище е неоткриваемо, а при моите походи от никого не се страхувам. Но ако някой ден ни намерят тук, помнете, че ще имам време да ви пръсна черепа, преди да са ви хванали.

Главатарят разгледа всичко и тъй като само намери поводи да похвали жена си, той я обсипа с похвали и ласки, препоръча я още повече на своите хора и замина отново. Той изискваше същите грижи от клетата си съпруга, същото поведение и същите трагични събития по време на второто отсъствие, което продължи над два месеца. А когато Франло се завърна в главната квартира остана още по-очарован от своята съпруга.

Вече пет месеца бедното създание живееше в принуда и ужас, потънало в сълзи и отчаяние, когато Бог, който никога не забравя невинността, пожела най-неочаквано най-сетне да я спаси от злата участ.

Беше месец октомври, Франло и жена му вечеряха заедно под лозата до портата на къщата им, когато едновременно се чуха десет или дванадесет изстрела от пушки откъм поста.

— Предадени сме — каза главатарят, ставайки веднага от масата и грабвайки бързо оръжие. — Ето един пистолет, госпожо, останете тук. Ако не можете да убиете онзи, който ви нападне, застреляйте се, за да не попаднете в ръцете му.

След тези думи той събра набързо останалите в селото мъже и хукна да отбранява дефилето. Но беше късно — двеста конни драгуни преди малко бяха нападнали поста и навлизаха в равнината със саби в

ръце. Франло откри огън с бандата си, но не успя да въдвори ред и беше отблъснат на минутата, а повече от хората му бяха посечени и стъпкани от копитата на конете. Хванаха и него самия, обградиха го и го поставиха под стража. Двадесет драгуни отговаряха за него, а останалите с командира начело, запрепусаха към г-ца Франло. В какво ужасно състояние намериха клетницата! С разрошени коси, с изкривено от отчаяние и страх лице, тя се беше подпряла на едно дърво, опряла пистолета до сърцето си, готова да сложи край на живота си, вместо да попадне в ръцете на тези, които тя вземаше за помощници на правосъдието...

— Спрете, госпожо, спрете — извика офицерът, който командваше, слизайки от коня, като се хвърли в краката ѝ, за да я обезоръжи — спрете ви казвам! Не познахте ли нашия нещастен любим, той е в краката ви! Небето много го закриля щом му възложи вашето освобождение. Хвърлете това оръжие и позволете на Гое да ви прегърне!

Г-ца Факселанж мислеше, че сънува. Постепенно тя разпозна говорещия и падна неподвижна в неговите обятия. При тази гледка всички присъстващи се просълзиха.

— Да не губим време, госпожо, — каза Гое, като връщаше към живота своята красива братовчедка. — Хайде бързо да напуснем това ужасно за вас място. Но да вземем първо онова, което ви принадлежи.

Той издъни вратата на кабинета с богатствата на Франло. Взе четиристотинте хиляди франка зестра на своята братовчедка, десет хиляди раздаде на своите драгуни, запечати останалото, освободи пленниците, задържани от злодея, остави 80 души в гарнизона на селцето, върна се при братовчедка си и останалите си другари и веднага потеглиха.

Когато поеха към дефилето, тя забеляза окования Франло.

— Господине, — каза тя на Гое — на колене ви моля да помилвате този клетник... аз съм негова жена... какво говоря, малко ли съм нещастна, че нося под гърдите си залога за неговата любов, но неговото отношение към мен винаги е било достойно.

— Госпожо, — отговори г-н Гое — аз нищо не решавам в този случай. Получих само командването на войската, но си вързах ръцете със собствените си заповеди. Този човек вече не ми принадлежи. Ще го спася като пожертвам всичко. В края на дефилето ме очаква

управителят на провинцията. Той има власт над него. Аз няма да го накарам да направи и стъпка към ешафода, това е всичко, което мога да направя.

— О, господине, оставете го да се спаси — се провикна тази странна жена — вашата нещастна братовчедка ви моли за това.

— Несправедлива милост ви заслепява, госпожо — повтори Гое. — Този нещастник няма да се поправи и за да спаси един свой човек, той е готов да убие петдесет.

— Той е прав — провикна се Франло, — той е прав, госпожо. Познава ме толкова добре, колкото се познавам аз. Престъплението е в самата ми природа и аз не мога да живея без него. Аз не искам да живея, желая смъртта, която съвсем не е срамна. Нека чувствителната душа, която проявява внимание към мен, благоволи да изпроси единствената милост да ми пръсне мозъка някой драгун.

— Кой от вас иска да го направи, деца? — каза Гое.

Но никой не помръдна. Гое командваше французи, а сред тях изглежда нямаше палачи.

— Нека поне ми дадат пистолет — каза злодеят.

Гое, силно развълнуван от молбите на своята братовчедка, се приближи до Франло и сам му даде оръжието, което той искаше. О, връх на коварството! Щом получи това, което желаше, съпругът на г-ца Факселанж стреля в Гое... но за щастие, без да го засегне. Тази постъпка събуди и драгуните такова желание за мъст, че те се подчиниха на гнева си, нахвърлиха се върху Франло и го посякоха за миг. Гое отведе братовчедка си преди тя да успее да види страшната гледка. Преминаха през дефилето в галоп. Един кротък кон очакваше г-ца Факселанж отвъд прохода. Господин Гое бързо се отчете пред управителя за своята операция и конната жандармерия пое поста. Драгуните се оттеглиха. Закриляна от своя освободител, г-ца Факселанж след шест дни бе в прегръдките на своите родители.

— Ето дъщеря ви — каза храбрият мъж на г-н и г-жа Факселанж — ето също и парите, които ви бяха взети. Чуйте ме, госпожице, и вие ще разберете защо чак сега ще ви обясня някои неща, които ви засягат. Веднага, щом като заминахте, подозренията, които споделих първоначално с вас, за да ви задържа, започнаха силно да ме измъчват. Нищо не можеше да ме спре да тръгна по следите на вашия похитител и да опозная основно неговата личност. Провървя ми и не сбърках в

нищо. Предупредих вашите родители едва когато бях сигурен, че ще ви открия. Не ми отказаха командването на войската, която поисках, за да разбия вашите окови и да освободя в същото време Франция от чудовището, което ви лъжеше. Постигнах целта си, направих го безкористно, госпожице. Вашите грешки и вашите нещастия издигат вечна преграда между нас... но вие поне ще ме оплаквате, ще съжелявате за мен... Сърцето ви ще бъде принудено да допусне чувството, което ми отказахте и аз ще бъда отмъстен... Сбогом, госпожице, аз изпълних своя роднински и любовен дълг, а сега не ми остава нищо друго, освен да се разделя с вас завинаги. Да, госпожице, аз заминавам. Войната, която се води в Германия, ми предлага или слава, или гроб. Щях да желая само лаври, ако можех да ви ги поднеса, а сега ще търся само смъртта.

При тези думи Гое се оттегли. Колкото и настойчиво да го молеха, той замина, за да не се върне никога вече. След два месеца научиха, че при едно отчаяно нападение той бил убит в Унгария на служба при турците.

Г-ца Факселанж, малко след завръщането и в Париж, роди клетия плод на своя брак, който нейните родители настаниха с голяма рента в едно сиропиталище. След раждането тя помоли настойчиво своя баща и майка да стане монахиня при Кармелитките. А те я увещаха да остане при тях, за да стопля старините им. Тя отстъпи, но здравето ѝ от ден на ден отслабваше и, излиняла от мъки, повехнала от сълзи и болка, погубена от своите угризения, тя умря след четири години.

Какъв злочест пример за алчността на родителите и амбициите на дъщерите!

Нека разказаната история направи някои по-справедливи, а други — по-разумни, тогава няма да съжеляваме за труда, който положихме да предадем на бъдните поколения едно събитие, което, колкото и да е ужасно, все пак би могло да послужи за благо на хората.

[1] Сънищата са тайни движения, на които не се отрежда полагаемото им се място. Половината от хората не им обръщат внимание, а другата половина им вярва. Няма нищо лошо да се вслушаме в тях и дори да се поставим в случаите, които ще опиша. Когато очакваме резултата от някакво събитие и през целия ден ни занимава мисълта как ще стане, ние го сънуваме със сигурност.

Следователно, тогава нашият дух, който е зает единствено със своя обект, ни позволява почти винаги да видим някакъв аспект на това събитие, за което обикновено не сме се замисляли. В такъв случай ще бъде ли суеверие, погрешно отношение или прегрешение спрямо философията, да се прибави към резултатите от очакваното събитие и това, което сънят ни е предложил и да се съобразяваме с него в нашето поведение. Струва ми се, че би било проява на мъдрост, защото, в края на краищата, по отношение на въпросното събитие този сън е едно от усилията на мисълта, което ни разкрива и показва нова страница на събитието. Има ли значение дали това усилие се прави насън или в будно състояние — винаги се стига до дадена комбинация и всичко, което направите, ръководейки се от нея, не ще бъде лудост и не бива да се разглежда като суеверие. Невежеството на нашите бащи без съмнение ги е карало да вършат големи измислици. Но няма вярвате, че философията си няма подводни скали? При анализа на природата ние приличаме на химик, който се разорява, за да получи малко злато. Нека окастрияме ненужното, но да не унищожаваме всичко, защото в природата има доста странни неща, които никога не ще проумеем. — Б.а. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.